Giusti-villa/Villa Giusti

A Giusti-villa (Villa Giusti) 1918. november 3-án került be a világtörténeti krónikákba, azáltal, hogy ott írták alá Ausztria–Magyarország és Olaszország képviselői az első világháborút befejezéséhez vezető fegyverszüneti egyezményt.

A műemlékekben oly gazdag Itáliában a villának sem küllemét, sem berendezését tekintve nincs különösebb művészeti értéke, pedig ma sokkal egységesebb és letisztultabb formában látható, mint amilyennek építették a XIX. század végén.

A Giusti-villa a XX. század elején készült fényképen és egy képeslapon

A Villa Giusti ma

A világháború idején a villa egy régi venetói nemesi családból származó gróf, Vettore Giusti del Giardino tulajdonában volt, aki 1890 és 1897 között Padova polgármestere volt és 1915-ig az Olasz Királyság szenátora. A villát a család nyári lakként használta.

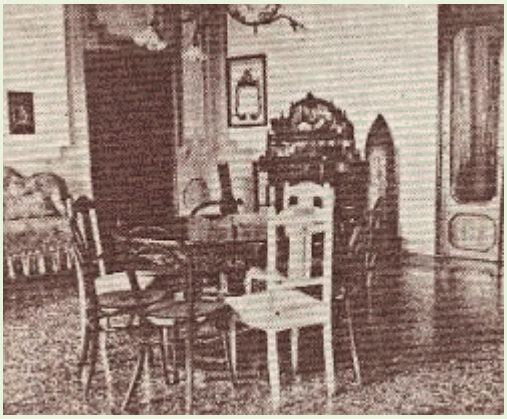
A Giusti-villa mintegy 5 km-re fekszik Padova belvárosától, az első világháború idején még a várostól különálló Mandria és Albano helységek között. (Ma Padova V. kerületében.)

A háború alatt Padovában rendezték be az olasz hadsereg főparancsnokságát. III. Viktor Emánuel király számára a Giusti-villát választották ki rezidenciának, amikor 1917. november 20. és 1918. január 10. között hosszabb ideig a front közelében lakott.

A király nem volt igényes a kényelmi szempontokra, a lakberendezés esztétikája pedig egyáltalán nem érdekelte, így a villát nem rendezték át különösképp-

pen, még a szalon szedett-vedett bútorzata is maradt.

A Giusti-villa előnyei pedig már ekkor is megmutatkoztak: gépkocsival rövid idő alatt elérhető volt Padovából, ugyanakkor a frontoktól már olyan távolság feküdt, hogy az ellenséges légierő már nem fenyegethette. Közvetlen telefon és távíró összeköttetése volt a padovai főparancsnoksággal, könnyen el lehetett érni római kormányhivatalokat és az antant párizsi legfelsőbb haditanácsát is.

Mindezeken túl az olasz főparancsnokság azt is figyelembe vette, amikor kiválasztotta a Giusti-villát a fegyverszüneti tárgyaló-delegációk elhelyezésére és a tárgyalások színhelyeként, hogy közel volt az Osztrák-Magyar Monarchia olasz fronton harcoló erőinek főparancsnokságához is, amelyet dél-tiroli Trentóban állítottak fel.

1918 októberének utolsó hetében az Osztrák–Magyar Monarchiának az olasz fronton harcoló mintegy egymilliós hadserege hirtelen összeomlott. Az olasz támadás október 24-én indult, 26-áról 27-ére virradóan az olaszok hídfőket létesítettek a Piave folyó bal partján, majd ezekből kiindulva áttörték az osztrák–magyar védelmet. A kimerült, kiéhezett, a birodalom széthullásának híreitől elbizonytalanodott, soknemzetiségű hadsereg képtelen volt az ellenállásra, október 31-re összeroppant a Vittorio Veneto-i csatában.

Az olasz főparancsnoksághoz Padovába október 29-én érkezett meg Trentóból az a katonai küldöttség, amely magával hozta a Monarchia azonnali fegyverszünetre vonatkozó hivatalos kérelmét. Az olaszok félreérthetetlenül világosság tették, hogy „alkudozó” tárgyalásról szó sem lehet.

Másnap elindult Trentóból az az osztrák–magyar fegyverszüneti küldöttség is, amelynek Viktor Weber von Webenau gyalogsági tábornoknak, a Monarchia teljhatalmú megbízottja volt a vezetője. A Weber tábornok vezette delegáció november elsején délelőtt ült le a Giusti-villában a Pietro Badoglio tábornok, a vezérkari főnök helyettese által vezetett delegációval.

Weben tábornok szintén „tárgyalni” szeretett volna, az olaszok azonban a teljes megadást követeltek, tárgyalás nélkül. A tárgyalási „huzavona” végül is – részben a Bécsben levő fejetlenség és kapkodás, részben a Párizsban készülő fegyverszüneti okmány megérkezésére való várakozás miatt – 53 óráig tartott.

Miután megérkezett Párizsból a Monarchia számára előírt fegyverszüneti feltételekről szóló szöveg, a fegyverszüneti egyezmény aláírására a Giusti-villa első emeleti szalonjában (a középen levő bejárat fölötti erkélyes szoba) került sor, a középen álló kerek asztalon. (A szalont, berendezésével együtt, Giulia Giusti grórnő kívánságá-nak megfelelően emlékszobaként meg őrizték az utókor számára – a kissé „kiglancolva”.)

Az osztrák–magyar delegáció Weber tábornokkal az élén november 3-án 13.30 kor lépett a szalonba, és a felek hozzáláttak az egyezmény elolvasásához és aláírásához. Az olasz delegációt Pietro Badoglio tábornok, a vezérkari főnök helyettese vezette.

Az aláírási ceremónia 15 órakor ért véget.

Az aláírt okmány előírta:

- Az ellenségeskedést azonnal be kell szüntetni.
- A Monarchia hadseregét le kell szerelni, kivéve 20 békeállományú hadosztályt.
- Minden megszállt területet ki kell ürítenie a Monarchiának.
- Az Adriai-tenger környéki monarchiabeli területeket ki kell ürítenie a Monarchiának.
- Az antant csapatok számára felvonulást kell biztosítani az addig megszállva tartott területekre.
- A német csapatokat ki kell utasítani a térségből, amennyiben az 15 napon belül nem történik meg, úgy internálni kell őket.
- A Monarchia csapatait vissza kell vonni a Brenner-hágóig.
- Az antantot megilleti a teljes mozgásszabadság és megszállói jogok a Monarchia egész területén.

Az okmány pótjegyzőkönyve kimondta, hogy a fegyverszünet nem az aláíráskor, hanem 24 órával később, vagyis másnap, november 4-én, délután három órakor lép hatályba. Az utolsó napon, november 3-tól november 4-ig több mint 360 000 monarchiabeli katona esett olasz hadifogságba, emellett az olaszok jelentős hadizsákmányra is szert tettek.

A Giusti-villában aláírt fegyverszünettel az akkor már szétesett Monarchia számára véget ért a világháború. Tíz nappal később, november 13-án az új Magyarország képviselője Belgrádban szignálta azt a katonai konvenciót, amely a fegyverszünet előírásait Magyarországra vonatkoztatta.

(Horváth Jenő)

Irodalom

- Ormos Mária: *Padovától Trianonig 1918–1920.* Budapest, 1983. Kossuth Könyvkiadó.
- La resa dell'Austria – Le condizioni dell'armistizio – http://cronologia.leonardo.it/storia/a1918s.htm